

Sygn. akt I PK 5/13

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa A.N.- Firmy Wielobranżowej M. w C.
przeciwko W.K.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 maja 2013 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w C.

z dnia 6 września 2012 r., sygn. akt [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C.
do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 marca 2012 r. Sąd Rejonowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C. w pkt 1. zasądził od pozwanej W.K. na rzecz powoda A.N.- Firma Wielobranżowa „M.” w C. kwotę 12.780 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2010 r. do dnia zapłaty; w pkt. 2 oddalił powództwo w pozostałej części; w pkt. 3 zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.145,93 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w pkt. 4 nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - kasa Sądu Rejonowego w C. kwotę 75,03 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana W.K. była zatrudniona u powoda A.N. w Firmie Wielobranżowej „M.” w C. na podstawie kolejno zawartych umów o pracę: na czas określony od 1 kwietnia 2008 r. do 31 marca 2009 r., i na czas nieokreślony od dnia 1 kwietnia 2009 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku głównej księgowej. Wynagrodzenie miesięczne pozwanej wynosiło 4.260 zł brutto. W dniu 31 lipca 2009 r. pracodawca wręczył pozwanej pismo zawierające oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za jednomiesięcznym wypowiedzeniem, którego termin upływał 31 sierpnia 2009 r. Po otrzymaniu wypowiedzenia pozwana udała się na urlop wypoczynkowy. Pod nieobecność pozwanej w pracy pracodawca zaczął otrzymywać informacje od zastępujących pozwaną pracowników o brakach w dokumentacji księgowej firmy, nieprawidłowościach w prowadzonych księgach handlowych. A.N. podjął decyzję o odwołaniu pozwanej z urlopu wypoczynkowego. Próbowano skontaktować się telefonicznie z pozwaną ale bez rezultatu. Pracodawca wystosował do W.K. pismo informujące o odwołaniu jej z urlopu wypoczynkowego w trybie art. 167 k.p. z żądaniem natychmiastowego powrotu do pracy celem wyprowadzenia księgi handlowej. Pozwana dostarczyła do pracodawcy zwolnienie lekarskie na okres od 7 sierpnia 2009 r. do 17 sierpnia 2009 r., a następnie od 18 sierpnia 2009 r. do 31 sierpnia 2009 r. Pracodawca wystąpił do ZUS o przeprowadzenie kontroli prawidłowości wystawionych zwolnień lekarskich. Lekarz orzecznik ZUS w dniu 28 sierpnia 2009 r. po przebadaniu pozwanej i zapoznaniu się z dokumentacją medyczną wydał orzeczenie stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania przez pozwaną pracy na

zajmowanym stanowisku. Pozwana do pracy zgłosiła się w dniu 31 sierpnia 2009 r. tj. w ostatnim dniu okresu wypowiedzenia.

Ponieważ pozwana nie zgłosiła się do pracy po dniu 7 sierpnia 2009 r. powód zlecił zewnętrznej firmie księgowej przeprowadzenie kontroli księgowej dla ustalenia, czy pozwana prawidłowo wykonywała czynności księgowe. Firma ta miała nie tylko skontrolować pracę pozwanej, ale również, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, dokonanie w miarę możliwości, ich usunięcia. W tym celu, w dniu 14 września 2009 r., powód zawarł ze Spółką T. umowę zlecenie, na podstawie której firma ta przyjęła do wykonania przeprowadzenie nadzoru merytorycznego nad usuwaniem dostrzeżonych błędów w dokumentacji księgowej za okres od 1 kwietnia 2008 r., do 31 września 2009 r. oraz zapewnienie doprowadzenia do prawidłowości i kompletności rozliczeń księgowych powoda z Urzędem Skarbowym i prawidłowości dokumentowania zdarzeń podatkowych za ten okres. Spółka T. zobowiązała się wskazać uchybienia i wytyczne, które miały pomóc doprowadzić do stanu zgodnego z ustawą o rachunkowości i prawem podatkowym oraz miała sprawować stały nadzór merytoryczny nad procedurą usuwania ewentualnych uchybień. Na podstawie zawartej umowy zlecenia kontrola dokumentacji księgowej obejmowała w szczególności:

1. weryfikację pod kątem rachunkowym miesięcznych deklaracji podatkowych,
2. kontrolę zgodności wykazanych w deklaracjach wyników finansowych z rachunkami, fakturami je dokumentującymi oraz z rozliczeniem wyciągów bankowych i raportów kasowych,
3. kontrolę zasadności ponoszonych kosztów oraz sposób ich kwalifikacji,
4. porównanie faktycznie poniesionych wydatków z kwotami uzgodnionymi dla każdej z kategorii kosztów,
5. weryfikację prawidłowości stosowania zasad księgowania z punktu widzenia zgodności z zarządzeniem właściciela firmy z dnia 1.01.2007 r. w sprawie zakładowego planu kont i zasad w zakresie rachunkowości,
6. weryfikację prawidłowości rozliczeń różnic kursowych.

Strony umowy ustaliły wynagrodzenie w wysokości 13.000 zł netto (15.800 zł brutto), płatne na podstawie faktury, po przedstawieniu raportu.

W.K., pismem z dnia 19 września 2009 r., została wezwana do zapłaty na rzecz powoda kwoty 12.780 zł w terminie do dnia 22 września 2009 r. tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną pracodawcy z powodu nierzetelnego wykonywania obowiązków wynikających z umowy o pracę. W dniu 5 grudnia 2009 r. firma T., w ramach wykonania zawartej z powodem umowy zlecenia, sporządziła protokół dotyczący realizacji zadań wynikających z umowy zawartej w dniu 14 września 2009 r., w którym przedstawiła nieprawidłowości w prowadzeniu księgowości Firmy Wielobranżowej „M.” w okresie od 1 kwietnia 2008 r. do 30 września 2009 r. W dniu 20 stycznia 2010 r. zleceniobiorca wystawił fakturę za wykonane czynności opiewającą na kwotę wskazaną w umowie zlecenia, tj. 15.800 zł brutto. Zleceniobiorca stwierdził, że księgowość firmy powoda była prowadzona w sposób nieprawidłowy poprzez: 1) brak sporządzenia i wydrukowania planu amortyzacji środków trwałych na rok 2009 co skutkowało błędnym ustaleniem kwoty amortyzacji i zaksięgowaniem w koszty firmy amortyzacji środków trwałych za okres I-VII 2009 r. w kwocie 45.320,43 zł (przyjęcie w koszty firmy amortyzacji w kwocie niezgodnej z planem amortyzacji zniekształciło wynik finansowy jednostki); 2) nie była zaprowadzona analityczna ewidencja środków trwałych w formie księgi inwentarzowej na rok 2009 (przedłożono włącznie ewidencję syntetyczną - wydruk syntetyczny konta „010 Środki trwałe,,), co nie spełniało wymogów art. 17 ust. 1 ustawy o rachunkowości; 3) nie została przeprowadzona inwentaryzacji należności na dzień 31 grudnia 2008 r. poprzez wysłanie do kontrahentów i uzyskanie potwierdzeń sald co do zgodności wykazywanych w księgach należności, przez co powódka nie dopełniła w pełni obowiązków inwentaryzacji aktywów firmy według wymogów ustawy o rachunkowości; 4) stan aktywów i pasywów na koniec roku 2008 nie był zgodny ze stanem otwarcia na rok obrotowy 2009; 5) błędne rozliczenia wyników finansowych na rok 2007 i 2008 (różnice pomiędzy wynikiem wykazywanym w księgach a wynikiem ze sprawozdań) co stanowiło nieprawidłowość i poważało wiarygodność sporządzonego bilansu jednostki; 6) brak w wykazanych kosztach usług remontowych przypisania poniesionych kosztów remontów do konkretnego środka trwałego - nieprawidłowe księgowanie

dotyczące rozliczeń kosztów doprowadziło do zawyżenia wyniku finansowego jednostki poprzez nieuwzględnienie w rzeczywistej kwocie np. kosztów transportu, a tym samym do zawyżenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2008 r.;

7) brak księgowania operacji z wyciągów od nr 1 do 8 za okres styczeń - lipiec 2009 r.; operacje w większości dotyczyły: opłat bankowych, odsetek i obejmowały od 1-2 operacji w wyciągu; 8) niegodność kwot stanu początkowego wykazanego na wyciągu bankowym nr 1 z 29 stycznia 2009 r. a saldem konta nr [...] co świadczy, iż nie zostało zinwentaryzowane konto na dzień 31 grudnia 2008 r. i pominięte zostały księgowania; 9) brak księgowania operacji z wyciągów od nr 1 do 4 za okres styczeń - kwiecień 2009 r.; 10) niepełna analiza kont kontrahentów zagranicznych w 2009 roku pod kątem rozliczenia różnic kursowych co miało wpływ na wynik finansowy jednostki; 11) niekompletne księgowanie rozliczenia zakupu waluty tzw. „przewalutowanie” w wyniku czego konto wykazywało nieprawidłowe saldo; 12) brak przekazywania zaliczek miesięcznych tytułem podatku VAT do urzędu skarbowego za okres I-VIII 2009 r.; 13) zastosowanie niewłaściwych formularzy deklaracji podatkowych VAT i w konsekwencji konieczność sporządzenia korekt deklaracji podatku VAT.

Protokół z dnia 7 czerwca 2010 r. z kontroli ZUS przeprowadzonej w dniach 25 czerwca 2010 r. do 7 czerwca 2010 r., obejmującej między innymi: prawidłowość obliczania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz na Fundusz Pracy wykazał kolejne nieprawidłowości wynikające z obowiązków powódki w różnicy w naliczeniu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za m-ce VI i XI 2008 r., różnicy w naliczeniu składek na FP i FGSP za m-c czerwiec 2008 r. Na skutek nieprawidłowości w prowadzeniu księgowości firmy powód zapłacił 100.000 zł podatku dochodowego, którego nie powinien zapłacić. Nadto ma dopłacić 20.000 zł zaległego podatku VAT i 30.000 zł podatku dochodowego plus odsetki. Biorąc pod uwagę ostatnie 3-4 lata powód musiał zapłacić odsetki rzędu około 20.000-30.000 zł.

Pracodawca zapłacił Firmie T. należność wynikającą z przedłożonej faktury VAT za wykonane zlecenie w trzech ratach - w dniu 5 lutego 2010 r. kwotę 5.000 zł, w dniu 14 kwietnia 2010 r. kwotę 5.180 zł, w dniu 30 września 2010 r. kwotę 5.620

zł. Z dniem 30 września 2010 r. nastąpiło całkowite rozliczenie faktury VAT na rzecz Firmy T.

Sąd Rejonowy stwierdził, że bezsporne w sprawie jest, że pracodawca nie określił na piśmie zakresu obowiązków pozwanej. Brak pisemnego zakresu obowiązków nie mógł jednak, zdaniem Sądu, powodować, że pozwana W. K. nie знаła zakresu swoich czynności i obowiązków, gdyż zakres pracy osoby zatrudnionej na stanowisku głównego księgowego wynika z przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości i przyjętych zasad rachunkowości oraz obowiązujących ustaw podatkowych, a w szczególności: ustawy o podatku od towarów i usług i ustawy o podatku od osób fizycznych. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwana była obowiązana znać przepisy prawa zawarte w poszczególnych ustawach i stosować je podczas wykonywania swoich obowiązków pracowniczych, bowiem to właśnie od znajomości powyższych regulacji i ewentualnego doksztalcenia się w tym zakresie, zależało czy księgowa będzie wykonywała czynności pracownicze dobrze czy też będzie popełniała uchybienia w tym zakresie. Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że osoba prowadząca księgowość firmy - główny księgowy, winna posiadać wiedzę o wysokości zobowiązań podatkowych firmy z uwagi na fakt, iż wylicza wysokość podatku bądź kwotę zaliczki miesięcznej podatku, sporządza stosowne deklaracje podatkowe i przekazuje je do podpisania właścicielowi firmy. Sąd podkreślił, że w praktyce jednostek gospodarczych główny księgowy informuje właściciela o terminie płatności i wysokości zobowiązań podatkowych niezależnie od podpisanej deklaracji.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że firma T., w ramach wykonania zawartej z powodem umowy zlecenia, przedstawiła nieprawidłowości w prowadzeniu księgowości Firmy Wielobranżowej „M.” w okresie od 1 kwietnia 2008 r. do 30 września 2009 r. Nieprawidłowości te, jak podkreślił Sąd pierwszej instancji, zostały w części usunięte przez pracowników powoda jak również przez nowego głównego księgowego i Firmę T., która zrobiła bilans za 2009 r. i dokonanie korekty rozliczeń i deklaracji podatku VAT.

Sąd ustalił, że powołana biegła z zakresu ekonomii i rachunkowości zarówno w treści swojej opinii z 14 lutego 2011 r. jak i w pisemnej opinii uzupełniającej z

dnia 14 kwietnia 2011 r. oraz w ustnej opinii uzupełniającej z dnia 6 grudnia 2011 r. również stwierdziła nieprawidłowości w prowadzeniu księgowości Firmy Wielobranżowej „M.” w okresie od 1 kwietnia 2008 r. do 30 września 2009 r. Nieprawidłowości te faktycznie pokrywały się z nieprawidłowościami ustalonymi przez Firmę T.

Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne opinie biegłego sądowego z zakresu ekonomii i rachunkowości, gdyż były pełne, jasne, zrozumiałe, wewnętrznie spójne i sporządzone przez osobę posiadającą fachową wiedzę. Opinie biegłej wyjaśniały wszelkie okoliczności dotyczące stanu księgowości firmy powoda w okresie objętym zakresem badania.

W ocenie Sądu pierwszej instancji stan faktyczny sprawy jednoznacznie wskazuje, iż W.K., pracując na stanowisku głównej księgowej, bądź to nie znała przepisów, z których wynikały jej obowiązki bądź też - stosując się do regulacji prawnych - wykonywała swoją pracę nierzetelnie popełniając przy tym szereg uchybień, które bez wątplenia dotyczyły jej obowiązków pracowniczych, które obejmowały: „nieprawidłowe rozliczania faktur VAT, nieprawidłowości w VAT unijnym, rozliczeniach kursowych, nieprawidłowości w rozliczeniach z Urzędem Skarbowym”.

Jak zauważył Sąd Rejonowy, firma T. wykonała zleczone jej prace w ramach podpisanej umowy zlecenia. Dokonała kontroli dokumentacji księgowej firmy powoda za okres wskazany w treści zlecenia i usunięcia wykrytych błędów księgowych. Po przeprowadzeniu kontroli dokumentacji księgowej firma T. sporządziła w dniu 5 grudnia 2009 r. zestawienie wykrytych nieprawidłowości w księgowości firmy pozwanego oraz zestawienie wykonanych poprawek i korekt dokumentów księgowych. W dniu 20 stycznia 2010 r. została wystawiona faktura VAT za realizację tej umowy zlecenia.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko pozwanej, że powód dochodząc odszkodowania w oparciu o art. 114 k.p. winien udowodnić w toku postępowania zarówno winę pozwanej jak i wysokość szkody. Zdaniem Sądu ustalenia dokonane w toku postępowania, a w szczególności pisemne i usta opinia biegłego, zeznania świadków potwierdziły, że W.K., pracując na stanowisku głównej księgowej w firmie powoda wykonywała swoją pracę nierzetelnie popełniając przy tym szereg

uchybień, które bez wątpienia dotyczyły jej obowiązków pracowniczych. Sąd uznał, że powód - pracodawca poniósł szkodę w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu wypłaconemu Firmie T. za wykonanie umowy zlecenia. W ocenie Sądu istnieje związek przyczynowy między wykonywaniem przez powódkę w sposób nieprawidłowy obowiązków głównego księgowego a powstałą szkodą i jej wysokością.

Sąd pierwszej instancji powołując art. 119 k.p. zasądził na rzecz powoda od pozwanej W.K. odszkodowanie w wysokości 12.780 zł, tj. trzymiesięcznego wynagrodzenia. W zakresie, w jakim powód żądał zasądzenia odsetek, Sąd podkreślił, że powód dopiero w dniu 30 września 2010 r. zapłacił pozostałą część należności wynikającej z wystawionej przez Firmę T. faktury VAT, dlatego też z tą datą nastąpiło w całości rozliczenie tej faktury oraz z tą datą po stronie powoda wystąpiła szkoda w kwocie dochłodzonej w pozwie. Zatem odsetki w wysokości ustawowej Sąd zasądził od dnia 1 października 2010 r.

Od powyższego wyroku apelację wniosła W.K.

Wyrokiem z 6 września 2012 r., Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C. w pkt. 1 zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddalił powództwo; w pkt. 2 zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 i zasądził od powoda A.N.- Firma Wielobranżowa M. w C. na rzecz pozwanej W.K. kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed sądem pierwszej instancji; w pkt. 3 zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 4 i nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w C.) kwotę 281,96 zł (dwieście osiemdziesiąt jeden złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) tytułem kosztów postępowania; w pkt. 5 zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 930 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed sądem drugiej instancji.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powód upatruje szkody w kosztach audytu, a nie w konkretnych uchybieniach pozwanej powiązanych przyczynowo z konkretną szkodą. W ocenie Sądu drugiej instancji trudno jest dopatrywać się pomiędzy takim uszczerbkiem majątkowym powoda jakiegokolwiek prostej zależności pomiędzy niewłaściwym wykonaniem obowiązków pracowniczych przez pozwaną w rozumieniu adekwatnego związku przyczynowego, o którym mowa w art. 115 k.p. W ocenie Sądu Okręgowego odpowiedzialność oparta na art. 114 k.p. oznacza, iż

wnoszący powództwo musi wykazać spełnienie takich przesłanek jak: powstanie szkody po jego stronie udowadniając jej wysokość, istnienie związku przyczynowego między działaniem pracownika, a powstałą szkodą, jak również fakt zawinienia pracownika. W ocenie Sądu Okręgowego nie ma związku przyczynowego między kosztami kontroli księgowości przedsiębiorstwa prowadzonego przez powoda, wyrażonymi w wynagrodzeniu dla Spółki T., a zawinionym zachowaniem pozwanej. Inaczej mówiąc, nie można w oparciu o odpowiedzialność z art. 114 k.p. i art. 115 k.p. obciążać pracownika swobodnie ustalonymi kosztami Spółki, która miała badać ewentualne błędy pracownika. Powództwo oparto na błędnych podstawach faktycznych. Okoliczność ta decyduje o rozstrzygnięciu.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości skargą kasacyjną wniesioną przez powoda, w którym zarzucono: „naruszenie prawa materialnego t.j. art. 114 k.p. poprzez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie polegającą na uznaniu, iż nie stanowią szkody koszty poniesione przez pracodawcę, w związku z koniecznością usunięcia błędów księgowych popełnionych przez pozwaną wykonującą w przedsiębiorstwie powoda czynności głównej księgowej przy stwierdzeniu istniejącego według Sądu Okręgowego braku związku przyczynowego pomiędzy szkodą tj. wydatkami, jakie poniósł powód na usunięcie błędów księgowych, a zawinionym zachowaniem pozwanej;

2. naruszenie prawa procesowego które to uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy t.j. art. 328 § 2 k.p.c w zw. z art. 391 §1 k.p.c. poprzez brak przytoczenia w uzasadnieniu orzeczenia podstaw ustalonych faktów i dowodów na których się oparł przyjmując iż Powód swej szkody upatruje w kosztach audytu co uniemożliwia dokonanie kontroli kasacyjnej prawidłowości wydanego orzeczenia”.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł „w przypadku braku podzielenia przez Sąd Najwyższy zarzutów opartych na przepisach postępowania a podzieleniu zarzutu naruszenia prawa materialnego” wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości (art. 398¹⁶ k.p.c.) oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za pierwszą instancję oraz za drugą instancję a także 1800 zł za postępowanie kasacyjne; ewentualnie o jego uchylenie

i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ma uzasadnioną podstawę odnoszącą się do naruszenia prawa materialnego. Niezasadny jest natomiast zarzut naruszenia przepisów postępowania. Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., tym bardziej w stopniu wpływającym na wynik sprawy (art. 398 § 1 pkt 2 k.p.c.). Skarżący w uzasadnieniu skargi kasacyjnej przytacza orzeczenia Sądu Najwyższego, w których został wyrażony powszechnie przyjęty pogląd o skuteczności zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (w związku z art. 391 § 1 k.p.c.) tylko w takich wyjątkowych przypadkach, gdy wady uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji są tego rodzaju, że niemożliwe jest dokonanie kontroli kasacyjnej tego orzeczenia. Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego nie jest obarczone takimi wadami. Przyjęty przezeń pogląd, który przesądził o rozstrzygnięciu został jasno przedstawiony. Sprowadza się on do dwóch tez: szkody nie może stanowić „kwota wydatkowana na opłacenie umowy zlecenia z firmą, która po zwolnieniu powódki podjęła się usunięcia błędów księgowych przedsiębiorstwie powoda” oraz: „W ocenie Sądu Okręgowego nie ma związku przyczynowego między kosztami kontroli księgowości przedsiębiorstwa prowadzonego przez powoda, wyrażonymi w wynagrodzeniu dla Spółki T., a zawinionym zachowaniem pozwanej”. Poglądy te nie mogą być podzielone, co sprawia, że uzasadniony jest kasacyjny zarzut naruszenia art. 114 k.p.

Według wiążących (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) ustaleń faktycznych, pozwana, zatrudniona przez powoda na stanowisku głównej księgowej, nierzetelnie prowadziła księgowość jego przedsiębiorstwa, co wyszło na jaw w okresie urlopu wykorzystywanego w okresie wypowiedzenia. Pozwana bezpodstawnie uchyliła się od powrotu z urlopu, z którego pracodawca odwołał ją na podstawie art. 167 § 1 k.p. Wobec tego powód zaangażował Spółkę T. do sprawdzenia prawidłowości księgowości przedsiębiorstwa i usunięcia – w miarę możliwości – stwierdzonych uchybień. Koszt wykonania tej usługi poniesiony przez powoda, ograniczony do

wysokości wynagrodzenia pozwanej za trzy miesiące, stanowi roszczenie dochodzone w tej sprawie. Zdaniem Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy bezpodstawnie uznał, że nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej określone w art. 114 k.p. Według tego przepisu, pracownik ponosi odpowiedzialność za wyrządzoną pracodawcy szkodę, powstałą wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków.

Nierzetelne prowadzenie księgowości stanowi niewątpliwie naruszenie obowiązków pracownicy zatrudnionej na stanowisku głównej księgowej. Nie sposób twierdzić, że niewykonanie obowiązku rzetelnego prowadzenia księgowości nastąpiło bez winy pozwanej, chociażby w postaci niedbalstwa. Powód udowodnił poniesienie kosztów związanych z wykryciem i usunięciem popełnionych przez pozwaną błędów. Koszty te stanowią szkodę powoda. Wydatek ten pomniejszył majątek powoda. Nie stanowiłby on szkody powoda (w rozumieniu art. 114 k.p.) wówczas gdyby był, obiektywnie i racjonalnie rzecz ujmując, niepotrzebny. Tak jednak nie było. Sprawdzenie prawidłowości czynności księgowych było konieczne do stwierdzenia uchybień i ich usunięcia. Dokonała tego zaangażowana przez powoda Spółka a za wykonaną usługę powód zapłacił. Uszczerbek w majątku powoda wyrażony tą zapłatą stanowi szkodę. Szkada ta to rzeczywista strata w rozumieniu art. 115 k.p.

Pozostaje ona w normalnym związku przyczynowym z zachowaniem pozwanej, z nienależytym wykonywaniem przez nią obowiązków. Gdyby prowadziła ona księgowość przedsiębiorstwa powoda właściwie, nie zaszłaby potrzeba dokonania sprawdzenia ksiąg i dokumentów i usuwania stwierdzonych błędów. Powód miał podstawy do zlecenia tych czynności, tym bardziej, że pozwana, bezpodstawnie powołując się na chorobę, nie przerwała urlopu. Podejrzenia powoda co do nierzetelności czynności podejmowanych przez główną księgową okazały się słuszne. Nie chodziło zatem, jak przyjął Sąd Okręgowy, o swobodnie ustalone koszty stwierdzenia ewentualnych błędów pracownicy. Badanie rzetelności ksiąg i usuwanie błędów popełnionych przez pozwaną było konieczne dla interesów pracodawcy i wykonywania przez niego obowiązków publicznoprawnych. Ustalone okoliczności wypełniają przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej pracownika w postaci normalnego związku

przyczynowego powstania szkody z nienależytym wykonaniem przez niego obowiązków.

W zaskarżonym wyroku doszło zatem do naruszenia art. 114 k.p., co powoduje konieczność jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

/tp/